

ОБЛІКОВІ СИСТЕМИ ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ ІНКЛЮЗІЇ

Фінансова інклюзія є одним із пріоритетних напрямів розвитку сучасної фінансової системи, що забезпечує рівний доступ населення та суб'єктів господарювання до фінансових послуг незалежно від їхнього соціального статусу, місця проживання чи рівня доходів. Цифровізація економіки значно прискорила розвиток фінансової інклюзії, оскільки сучасні цифрові технології дали можливість використовувати дистанційні банківські сервіси, електронні платежі, мобільний банкінг, цифрові гарантії та інші фінансові інструменти.

Сучасний розвиток світової економіки характеризується стрімкою цифровізацією фінансових процесів, активним використанням інформаційних технологій та розширенням доступу населення і бізнесу до фінансових послуг. Одним із ключових напрямів розвитку фінансової системи є фінансова інклюзія, яка передбачає забезпечення рівного доступу всіх категорій населення та суб'єктів господарювання до якісних, безпечних і доступних фінансових продуктів. За таких умов суттєво змінюються вимоги до бухгалтерського обліку та фінансової звітності як основних джерел економічної інформації. Основною функцією сучасної облікової системи стає забезпечення керівництва оперативною, достовірною та релевантною інформацією для прийняття управлінських рішень. Тому бухгалтерський облік поступово трансформується із системи фіксації господарських операцій у комплексну інформаційну систему управління фінансовими ресурсами підприємства.

Однією з найважливіших складових модернізації бухгалтерського обліку є використання сучасних інформаційних систем, які інтегрують бухгалтерський, управлінський та податковий облік в єдине інформаційне середовище.

Таблиця 1

Основні фактори трансформації сучасних облікових систем [1]

Фактор	Характеристика впливу	Очікуваний результат
Цифровізація економіки	Автоматизація бізнес-процесів	Скорочення часу обробки інформації
Фінансова інклюзія	Зростання кількості користувачів фінансових послуг	Підвищення прозорості фінансової інформації
Впровадження МСФЗ	Гармонізація фінансової звітності	Підвищення інвестиційної привабливості
Хмарні технології	Віддалений доступ до облікових даних	Підвищення мобільності управління
Штучний інтелект	Автоматизація аналізу інформації	Підвищення точності управлінських рішень
Big Data	Обробка великих масивів інформації	Розширення аналітичних можливостей

Джерело: складено автором.

Ефективність функціонування підприємств дедалі більше залежить від здатності облікової системи швидко адаптуватися до цифрового середовища, забезпечувати автоматизацію бізнес-процесів та формувати достовірну фінансову інформацію для різних груп користувачів. Саме тому питання трансформації фінансової звітності набувають особливої актуальності [2].

Фінансова інклюзія є важливою складовою сталого економічного розвитку, оскільки сприяє підвищенню фінансової грамотності населення, розвитку малого та середнього бізнесу, зростанню інвестиційної активності та зменшенню соціальної нерівності. Розширення доступу до фінансових послуг супроводжується збільшенням обсягів фінансової інформації, що потребує її оперативної обробки, аналізу та представлення у стандартизованому вигляді [3].

У таких умовах традиційні підходи до організації бухгалтерського обліку вже не забезпечують необхідного рівня оперативності та аналітичності. Сучасні облікові системи інтегруються з корпоративними інформаційними платформами, банківськими сервісами, електронним документообігом, хмарними технологіями та

програмними комплексами управління ресурсами підприємства. Це дозволяє автоматизувати обробку первинних документів, мінімізувати людський фактор, підвищити якість внутрішнього контролю та скоротити витрати часу на підготовку звітності.

Одним із ключових напрямів модернізації бухгалтерського обліку є цифрова трансформація інформаційних систем. Використання сучасного програмного забезпечення забезпечує безперервний збір, накопичення, систематизацію та аналіз фінансових даних. Значного поширення набувають технології штучного інтелекту, машинного навчання, великих масивів даних (Big Data) та блокчейн, які дозволяють автоматизувати процеси контролю, прогнозування та аудиту фінансової інформації [1].

Особливого значення набуває трансформація фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності. Для багатьох українських підприємств підготовка звітності за міжнародними стандартами є необхідною умовою залучення іноземних інвестицій, участі у міжнародних фінансових проєктах та співпраці з міжнародними фінансовими установами.

Трансформація фінансової звітності являє собою процес приведення показників бухгалтерського обліку та фінансових звітів у відповідність до вимог міжнародних стандартів. Вона включає аналіз облікової політики підприємства, коригування окремих статей звітності, перегруповання активів і зобов'язань, переоцінку окремих об'єктів обліку, а також формування нових форм фінансової звітності.

Процес трансформації передбачає кілька взаємопов'язаних етапів. На першому етапі здійснюється аналіз відмінностей між національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку. Далі проводиться оцінка впливу цих відмінностей на фінансові показники підприємства. Наступним кроком є розробка трансформаційних коригувань, які забезпечують достовірне відображення фінансового стану та результатів діяльності відповідно до вимог міжнародних стандартів. Завершальним етапом є підготовка повного комплексу фінансової звітності [2].

Фінансова інклюдія висуває нові вимоги до якісних характеристик фінансової інформації. Користувачі очікують отримувати інформацію оперативно, у цифровому форматі, із можливістю автоматичного аналізу та інтеграції з іншими інформаційними ресурсами. Саме тому сучасні інформаційні системи бухгалтерського обліку повинні забезпечувати не лише ведення обліку, а й підтримку управлінських рішень, фінансового аналізу та стратегічного планування [2].

Важливим напрямом розвитку є впровадження хмарних технологій, які дозволяють організувати віддалений доступ до бухгалтерських даних, забезпечити резервне копіювання інформації, спільну роботу бухгалтерів, аудиторів та керівництва підприємства. Хмарні сервіси значно підвищують мобільність бізнесу та сприяють розвитку цифрової економіки.

Не менш важливим аспектом є забезпечення інформаційної безпеки. Зростання обсягів електронних фінансових операцій підвищує ризики кіберзагроз, несанкціонованого доступу до фінансових даних та шахрайства. Тому сучасні облікові системи повинні використовувати комплексні механізми захисту інформації, включаючи криптографічний захист, електронний цифровий підпис, багаторівневу систему авторизації користувачів та постійний моніторинг інформаційної безпеки.

В умовах фінансової інклюдії суттєво зростає роль аналітичної складової бухгалтерського обліку. Керівництво підприємства потребує не лише ретроспективної інформації, а й прогнозних оцінок розвитку фінансового стану, аналізу ризиків, моделювання різних сценаріїв діяльності. Це обумовлює необхідність інтеграції бухгалтерського обліку з системами бізнес-аналітики (Business Intelligence), управлінського обліку та фінансового планування [3].

Водночас цифровізація облікових процесів потребує підвищення професійної компетентності бухгалтерів. Сучасний фахівець повинен володіти знаннями не лише у сфері бухгалтерського обліку та оподаткування, але й інформаційних технологій, аналізу даних, міжнародних стандартів фінансової звітності та кібербезпеки. Це змінює роль бухгалтера від виконавця облікових операцій до фінансового аналітика та консультанта керівництва.

Таким чином, розвиток фінансової інклюзії суттєво трансформує сучасні облікові системи та підходи до формування фінансової звітності. Цифровізація, автоматизація облікових процесів, впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності та використання сучасних інформаційних технологій стають необхідними умовами підвищення ефективності управління підприємствами.

Трансформація фінансової звітності забезпечує підвищення прозорості діяльності суб'єктів господарювання, покращує якість інформаційного забезпечення інвесторів, кредиторів, державних органів та інших користувачів фінансової інформації. Подальший розвиток облікових систем повинен бути спрямований на інтеграцію цифрових технологій, удосконалення механізмів інформаційної безпеки, автоматизацію аналітичних процедур та гармонізацію національної системи бухгалтерського обліку з міжнародними стандартами. Це сприятиме зміцненню фінансової стійкості підприємств, підвищенню їх конкурентоспроможності та розвитку фінансової інклюзії в умовах цифрової економіки.

Список використаних джерел

1. Nataliia Golub. Features and current state of accounting in ukraine International Scientific Conference Current Problems of the Country's Economy: Global Experience and Domestic Realities : Conference Proceedings (November 7-8, 2025. Kielce, Poland). Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2025. P. 66-69. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/book/683> (дата звернення 06.06.2026).

2. Корпанюк Т., Бумане І., Борович О., Литовченко І., Метелиця В., Литовченко Р. Бухгалтерський облік як інструмент забезпечення фінансової інклюзії в умовах цифровізації банківських послуг. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2026. Вип. 2(67). С. 208–222. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.67.2026.5064>

3. Десятнюк О., Крисоватий А., Птащенко О. Розвиток фінансового інструментарію бізнесу в умовах цифрової інклюзії. *Журнал стратегічних економічних досліджень*, № 6(17), 2023. С.28-37. URL: <https://econ->

Костякова А. А.

к.е.н., доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного
м. Запоріжжя, Україна

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОБЛІКОВИХ СИСТЕМ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ СТАНДАРТІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ IFRS S1 ТА IFRS S2 В АГРОСЕКТОРІ (НА ПРИКЛАДІ АГРОХОЛДИНГУ «КЕРНЕЛ»)

Сучасний етап розвитку світової фінансової архітектури характеризується стрімким поглибленням фінансової інклюзії та інтеграцією екологічних, соціальних і управлінських факторів (ESG) у загальну систему корпоративної звітності. Рада з міжнародних стандартів сталого розвитку (ISSB) під егідою Фонду МСФЗ у червні 2023 року офіційно оприлюднила перші глобальні стандарти розкриття інформації: IFRS S1 «Загальні вимоги до розкриття фінансової інформації, пов'язаної зі сталим розвитком» та IFRS S2 «Розкриття інформації, пов'язаної з кліматом» [1, 2]. Після набрання чинності з 1 січня 2024 року та поступового впровадження цих стандартів стало каталізатором масштабної цифрової трансформації облікових систем великого бізнесу. Для аграрного сектору України, який є ключовим драйвером експортного виторгу та традиційно залучає значні обсяги міжнародного капіталу через випуск єврооблігацій та кредитування від міжнародних фінансових інституцій (ЄБРР, МФК), адаптація до нових вимог IFRS S1 та IFRS S2 є критично важливою для збереження інвестиційної привабливості та доступу до «зеленого» фінансування.

Метою дослідження є обґрунтування теоретико-методичних засад та практичних аспектів трансформації фінансової та нефінансової звітності в умовах